Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

Asistența socială militară. Factor esențial în pregătirea pentru război

Mihai Gheorghe
Colonel (r), inginer
Cercetător independent
Expert în domeniul militar, România
E-mail: g13mihai@gmail.com

Notă editorială: Articolele de opinie publicate în *Revista Română de Asistență Socială Militară* exprimă exclusiv punctele de vedere ale autorilor și nu reprezintă în mod necesar poziția redacției, a instituțiilor de apartenență ale autorilor sau a colaboratorilor revistei.

Afirmația din titlu poate părea provocatoare la prima vedere, însă argumentele prezentate în continuare urmăresc să evidențieze complexitatea și necesitatea asistenței sociale militare în asigurarea componentei umane în situații de conflict.

Dacă pornim de la definiția consacrată în dicționare, constatăm că asistența socială, în sens larg, este o disciplină academică și o profesie fundamentată pe practică. Din această perspectivă se justifică existența sistemului de formare în domeniu, prin facultățile de profil din universitățile din țară. Totodată, instituțiile specializate din acest sector pun în aplicare, sub coordonarea și finanțarea statului, principiile și obiectivele specifice acestei definiții.

Astfel, asistența socială se preocupă de indivizi, familii, grupuri, comunități și de societate în ansamblu, într-un demers orientat spre satisfacerea nevoilor de bază, îmbunătățirea funcționării sociale, stimularea autodeterminării, asumarea responsabilității colective, menținerea sănătății optime și promovarea bunăstării generale.

Din această definiție, consider important să ne concentrăm asupra ideii de „îmbunătățire a funcționării sociale". Funcționarea socială poate fi înțeleasă ca fiind capacitatea unui individ de a-și îndeplini rolul social în raport cu sine, cu mediul social imediat și cu societatea în ansamblu.

Asistența socială militară, consolidată și dezvoltată în cadrul Universității de Vest din Timișoara, reprezintă o realizare academică importantă. Dacă inițial aceasta s-a concentrat asupra dezvoltării conceptului prin analiza situației veteranilor din teatrele de operații, a pensionarilor militari și a familiilor acestora, în perspectivă este necesară extinderea lui astfel

încât să devină o componentă relevantă în mobilizarea și motivarea resursei umane pentru pregătirea în eventualitatea unui conflict armat.

O scurtă precizare se impune și în legătură cu utilizarea termenului „apărare" în domeniu, care, în opinia mea, își pierde treptat adecvarea în contextul actual. Evoluțiile de după 1990, inclusiv transformările din sfera conflictelor armate, a strategiilor geostrategice și a politicilor militare ale statelor europene și ale structurilor NATO, au reconfigurat substanțial sensul acestui concept. Într-o perspectivă istorică, merită reamintit faptul că, înainte de Al Doilea Război Mondial, multe state aveau ministere de război, instituții orientate explicit spre pregătirea pentru conflict.

După anul 1990, pregătirea pentru război a cunoscut un proces accentuat de diminuare. În statele Europei de Vest, iar ulterior și în alte spații europene, s-au adoptat măsuri de reducere a efectivelor militare active și a volumului de tehnică de luptă, cu efecte resimțite și în țările foste socialiste.

Reducerea succesivă a numărului de militari, în special a cadrelor, a afectat semnificativ potențialul militar al statului. La aceasta s-a adăugat, spre sfârșitul ultimului deceniu al secolului al XX-lea, renunțarea la serviciul militar obligatoriu, fapt care a modificat profund mecanismele tradiționale de organizare a mobilizării, ce trebuie activate în condițiile unei amenințări de război.

Renunțarea la serviciul militar obligatoriu a însemnat și transformarea raportului dintre cetățean și stat în privința pregătirii pentru apărare și mobilizare, până la o anumită limită de vârstă stabilită prin lege.

Trecerea la o armată complet profesionistă și suspendarea serviciului militar obligatoriu au generat provocări structurale importante în ceea ce privește constituirea, pregătirea și menținerea rezervei operaționale.

În prezent, prin participarea la structurile NATO, Armata Română funcționează într-un cadru aliat, iar instruirea comună cu armatele altor state, participarea la teatre de operații și redistribuirea anumitor unități militare se desfășoară în logica angajamentelor asumate în cadrul organizației.

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

În actualul sistem, o parte a rezerviștilor chemati la instruire depășesc deja vârsta de 50 de ani. Recent, în spațiul public au fost prezentate exerciții de rechemare și reinstruire a unor rezerviști, pentru acomodarea cu noile echipamente și proceduri. Situația ridică întrebări legitime privind capacitatea reală de mobilizare și adaptare a resursei umane disponibile.

Rezultă astfel necesitatea elaborării unui cadru legislativ și instituțional care să permită, în condiții clare și previzibile, pregătirea tinerilor pentru îndeplinirea obligațiilor legale privind apărarea națională. Aceasta nu este o sarcină simplă, iar modul în care tema este abordată la nivel strategic și administrativ merită o atenție sporită.

Războiul din Ucraina, reconfigurarea priorităților de securitate în Europa și relansarea industriei de apărare au determinat numeroase state să adopte măsuri de consolidare a capacității de apărare și de pregătire a resursei umane. În acest context, pregătirea forței umane pentru situații de conflict devine o preocupare majoră.

Deoarece problema depășește cadrul național și presupune cooperare între state aliate, sistemul de asistență socială militară trebuie conceput într-o formă adaptată noilor realități. Acesta trebuie să păstreze specificul național, dar și să poată fi integrat într-un cadru european și aliat. Complexitatea subiectului impune cercetare interdisciplinară, la care să participe atât instituțiile militare, cât și cele civile, pentru construirea unui model coerent de asistență socială militară în condiții de conflict.

În paralel, investițiile în armament și tehnică de luptă sunt deja vizibile la nivel european. Alocările bugetare și instrumentele financiare disponibile sunt direcționate tot mai mult spre contracte de apărare, cu efecte economice inegale de la o țară la alta. În cazul României, beneficiile industriale și tehnologice directe ale acestor procese rămân încă limitate.

Sistemul de pregătire pentru război, în funcție de contextul internațional, poate fi structurat în mai multe variante.

O primă variantă este cea existentă în prezent: statul menține o armată activă finanțată de la buget, iar pregătirea societății civile este orientată spre apărare. În acest cadru, Armata Română funcționează ca parte a forțelor NATO, iar instruirea este construită pe tehnica și procedurile compatibile cu standardele alianței. În asemenea condiții, deciziile naționale în

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

domeniul securității sunt puternic influențate de angajamentele și mecanismele politice europene și euroatlantice.

În această variantă, asistența socială militară rămâne, în esență, o componentă specializată a sistemului social național, fără transformări majore de substanță.

A doua variantă este mult mai complexă și presupune, în opinia mea, o abordare mai apropiată de cerințele reale ale mobilizării pentru apărare. În această logică, componenta umană trebuie considerată esențială: tehnica și armamentul nu au valoare operațională fără personal pregătit, instruit și capabil să le utilizeze eficient. În procesul de recrutare și pregătire, tinerii au un rol prioritar.

Combatanții care au depășit vârsta de 50 de ani, chiar dacă pot fi mobilizați în baza obligațiilor legale și a jurământului militar, se integrează mai dificil în cerințele luptătorului modern. O primă limitare ține de faptul că mulți dintre ei au fost instruiți pe tehnică militară și armament care nu mai corespund în prezent standardelor operaționale actuale. O a doua limitare este reprezentată de constrângerile fizice și sociale specifice acestei categorii de personal. În acest context, tinerii reprezintă principalul potențial uman pentru constituirea sistemului de pregătire pentru război.

Sunt necesare cel puțin două etape distincte. Prima etapă este cea a pregătirii militare, asemănătoare, în linii generale, stagiului militar. Aceasta este indispensabilă. Succesul într-un conflict armat nu poate fi construit pe baza unor efective nepregătite, trimise în teatru de operații fără instruirea necesară.

Tinerii trebuie motivați nu doar prin stimulente financiare, ci și prin măsuri de asistență socială militară. Cadrul legislativ aferent acestei componente trebuie să fie suficient de clar și atractiv pentru a susține disponibilitatea de înrolare și participarea la pregătire.

Până în prezent, în condițiile în care opțiunile profesionale ale tinerilor s-au diversificat, iar interesul pentru cariere militare s-a modificat, motivația tradițională bazată exclusiv pe patriotism nu mai poate fi considerată suficientă. În contextul integrării europene și al globalizării, mecanismele clasice de motivare trebuie completate cu stimulente socio-economice concrete și cu garanții instituționale credibile.

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
https://rrasm.ro/ redactie@rrasm.ro

Statul poate identifica și alte forme de sprijin și facilități, însă asistența socială militară rămâne un element nodal în pregătirea pentru conflict.

A doua etapă este mobilizarea pentru război, o etapă extrem de dificilă. Dacă prima etapă reușește să creeze un cadru atractiv pentru tineri, atunci statul poate obține disponibilitatea legală și morală necesară pentru înrolare și instruire. În lipsa acestei baze, mobilizarea devine mult mai dificilă. De aceea, facilitățile și măsurile de sprijin trebuie dezvoltate și diversificate. În acest proces, asistența socială militară are un rol important, atât în plan legislativ, cât și organizațional.

Există și o a treia variantă, costisitoare și nesigură din perspectiva coeziunii sociale necesare într-un conflict armat. Aceasta presupune completarea armatei regulate și a rezervelor mobilizabile cu personal contractual provenit din zone private de securitate. La prima vedere, această opțiune ar modifica relativ puțin structura asistenței sociale militare. În realitate, însă, ea ar putea genera costuri ridicate și dificultăți suplimentare privind coeziunea, loialitatea instituțională și spiritul colectiv necesar într-un război de apărare. Din acest motiv, o asemenea soluție trebuie evaluată cu prudență.

Istoria României oferă și exemple relevante privind relația dintre sacrificiul militar și promisiunile sociale ale statului. Promisiunea regelui Ferdinand privind împroprietărirea soldaților întorși din Primul Război Mondial rămâne un reper semnificativ pentru modul în care statul poate construi încredere și disponibilitate pentru serviciul militar.

Închei cu o aspirație simplă: mai mult adevăr, mai multă responsabilitate și mai multă luciditate în raport cu prezentul.